

Samen op weg ... waarheen en waartoe? (1978)

Sieth Delhaas

Weerwoord, 1978

Inleiding

Pasen 1978 's morgens om 7 uur legden 17 jonge mensen in het uit het jaar 1000 stammende kerkje 'Ouwe Jan' in Velp belijdenis af van hun geloof. Dienstdoende predikanten waren ds. Van Endt, hervormd en ds. Wijbenga, gereformeerd.

'Om nooit te vergeten', vonden de jonge leden van de kerk de dienst, waarin ook een kind van één van hen werd gedoopt en waar aan het eind, samen met de honderdvijftig kerkgangers, het paasmaal werd gebruikt.

Eén dienst met een voorgeschiedenis, maar het verhaal gaat verder. Een verhaal dat ook nu nog niet afgelopen is en een verhaal, dat wellicht een confrontatie inhoudt met de 'ernst' waarmee hervormd-gereformeerd Nederland samen-op-weg is gegaan.

Teleurstellend

Eind 1977 kwamen hij ds. Van Endt en zijn kollega Wijbenga een groepje jongeren op het 'leerhuis'. Zij gaven er de voorkeur aan samen als hervormden en gereformeerden te praten en na te denken over God, de bijbel, het geloof en wat je er mee doet in de wereld. In de loop van het seizoen bleef er een groep over, in leeftijd variërend van 17 tot 33 jaar, die besloot met Pasen belijdenis te doen. En het werd hen al snel duidelijk, dat het voor henzelf een onmogelijkheid was om die belijdenis te doen ieder in zijn eigen kerk. Sterker nog ze verlangden ernaar hun gevoel van eenheid uit te drukken en na de belijdenis een dubbellidmaatschap aan te vragen als een soort surrogaat voor het feit, dat hervormd-gereformeerd nog altijd gescheiden op trekt. Een half jaar na hun ja-woord is er nog altijd geen definitieve beslissing hoe dat nu moet met een dubbellidmaatschap, want kerkrechtelijk kan het niet en hun ervaring met de officiële instanties die ze erover benaderden, waren ronduit teleurstellend

Harma Jansen, Harry Bruil en Bert Wijbenga willen erg graag in 'Weerwoord' wat vertellen over hun ervaringen. Ze hopen, dat steeds meer jongeren, die het ernstig menen met de kerk hun weg volgen om op die manier echt tot een eenwording van deze kerken te komen.

Dubbel lidmaatschap

Harry: 'In de groep klikte het direkt. Er groeide een band. We kenden elkaar voordien helemaal niet. We wisten ook niet wie nu tot welke kerk hoorde. Dat kwam pas uit toen we vlak voor het belijdenis doen dat aan de dominees moesten opgeven. Toen kwamen we echt nog voor verrassingen te staan.'

De wens om samen belijdenis te doen in één dienst kwam voor beide predikanten niet onverwacht. Zij hadden het zien aankomen. De voorbereidingen met beide kerkeraden, het gebruikelijke onderzoek aan de belijdenis voorafgaande verliep in goede harmonie en er was geen vuiltje aan de lucht.

Anders werd het toen de belijdeniskatechisanten in een open kerk de voor hen vanzelfsprekende zaak van het dubbellidmaatschap aan de orde stelden.

Bert: 'De gedachte, dat wij straks niet weer moesten terugkeren naar ieder zijn eigen hokje had bij ons post gevat en wij hadden dit goed overdacht. Toen wij dit dan ook ter sprake brachten werd er heel vreemd op gereageerd. Zo van: "Ik ben ook jong geweest" en "hoe moet dat met de kerkelijke bijdrage?". En een ander zei "Jullie doen maar, maar het kan toch niet."'

Om alle verdere moeilijkheden te omzeilen bood de Hervormde Gemeente de rekalcitrante lidmaten het gastlidmaatschap aan. Een regeling, die alleen geldt voor situaties als er geen eigen kerk in de nabijheid is.

Harry: 'Wij vonden dat wel leuk, maar het was niet wat wij bedoelden. Wij wilden volwaardig lid worden en geen inlegvel.'

Je zou zeggen, na zoveel diepgaande voorbereidingen en de feestelijke belijdenisdienst, een domper op het enthousiasme. Maar nee, het betekende eerder een ekstra stimulans om hun streven door te zetten. Er was voor hen geen weg meer terug.

Bert: 'Ons ja-woord was gevallen en nu komt het erop aan. Maanden lang zijn wij samen met de meest essentiële geloofszaken bezig geweest. We hebben bij elkaar nooit mentaliteitsverschillen geproefd. We hebben nooit tegen elkaar gezegd: jij hebt die opvatting omdat je bij die kerk bent. Je was openhartig met elkaar bezig. Het is voor ons een uitgemaakte zaak, dat er geen kerkelijke scheiding tussen ons getrokken wordt.'

Regels veranderen

Na in eerste instantie bij beide kerkeraden de kous op de kop gekregen te hebben en de zaak nog eens schriftelijk uit de doeken te hebben gedaan, hebben de zestien maar één doel voor ogen: de regels die hen het samen-gaan belemmeren ongedaan te maken.

Harry: 'Wij hadden er geen idee van, dat het zo moeilijk zou zijn. Wij dachten, dat er wel een regeling getroffen zou worden als wij als groep dat wilden.'

Bert: 'Wij vonden dat pure formele beletsels geen rol mochten spelen. Overal in het land zijn hervormd-gereformeerde groepen aan de praat met elkaar in het kader van "Samen op weg". Maar wat heeft het voor zin als dat niet gedragen wordt door inhoudelijke achtergronden? Als er dan een groep mensen komt die er ernst mee maakt en je stoot op die feiten, dan kun je dat toch niet pruiemen. Dan loopt de weg van het gesprek onherroepelijk dood. Wij vinden het samen-op-weg te veel op een formele toer zitten. Wij wilden een andere ingang vinden, wij

kozen het gesprek en als je vanuit de bijbel met elkaar aan de praat raakt, ja, dan merk je geen verschil. Waarom zou dan die formele regel dat gezamenlijk lidmaatschap moeten beletten? Het aardige was, dat wij van allerlei kanten reacties kregen van mensen uit beide kerken: dat willen wij ook. Het heeft een sneeuwbaaleffekt gekregen.'

De besturen van beide plaatselijke kerken zijn er nu, na een halfjaar nog steeds niet achter wat hen te doen staat. Sinds mei van dit jaar heeft de gereformeerde specialist op kerkrechtelijk gebied ds. Aalbers de zaak in onderzoek en uit het lange uitblijven van zijn bevindingen, zou je mogen opmaken, dat de zaak niet eenvoudig ligt.

Harma: 'Wij hebben duidelijk verwarring gesticht. Ze moeten dit nu echt uitzoeken omdat er een hele klub tegelijk komt. Wij hebben ons nog niet beraden wat we verder doen, maar we zullen ons tot het uiterste sterk maken.'

Ook dit winterseizoen concentreren de jongeren zich op hun streven. Er is intussen een nieuwe groep belijdeniskatechisanten gestart onder leiding van weer de beide predikanten. Enkele 'jonge lidmaten' draaien nu met die nieuwe groep mee om hen ook te motiveren voor een gezamenlijk optrekken. Dus is het heel aannemelijk, dat er volgend jaar Pasen, als de kerkelijke instanties de regeltjeskluwen nog niet ontward hebben, er alweer een nieuwe serie aanvragen komt voor een dubbellidmaatschap.

Bert: 'Het natuurlijk prachtig, dat wij dat dubbellidmaatschap aangevraagd hebben, maar het is eigenlijk maar een papieren kwestie. Het is een noodoplossing zolang er nog niet één kerk is. Wij willen hiermee aantonen door de ervaringen die wij opgedaan hebben, dat er wonderlijk genoeg geen essentiële verschillen zijn. Dat men toegeeft, daaraan willen wij op deze manier meewerken. Intussen zijn er steeds pogingen ondernomen om leden van onze groep te benaderen voor allerlei kerkelijke klusjes. Maar wij beginnen nergens aan. Dit staat voor ons centraal:

- a. gezamenlijke katechisaties te steunen,
- b. deze papierenkwestie steeds te blijven aanzwengelen en
- c. met groepen binnen de beide kerken praten over wat onze motieven waren.

Onlangs hebben we meegedaan aan een hervormde gemeentedag en daar is ons streven heel goed uit de bus gekomen.'

Harma: 'Er zitten nog andere konsekwenties aan vast, bijvoorbeeld als iemand van onze groep naar een andere plaats vertrekt voor studie of werk en je moet je kerklidmaatschap opgeven. Met sollicitaties kan dat zeker een grote rol spelen.'

Bert: 'Ik heb bij mijn sollicitatie hervormd-gereformeerd gezet.'

En de kerkelijke bijdragen?

Harma: 'Ik heb die gehalveerd. Ze keken wel erg sip, maar ik heb gezegd, zodra ik ook het lidmaatschap van de andere kerk heb, gaat een gelijke portie daarheen.'

Het is behalve voor deze zestien mensen voor heel hervormd-gereformeerd Nederland, dat zich samen-op-weg echt betrokken voelt, toch wel een heel spannende zaak. De oplossing mag zeker niet al te lang op zich laten wachten. Steeds meer mensen zullen zich dan, terecht, gaan afvragen wat degenen die het samen-op-weg in gang hebben gezet op het oog hebben gehad. Als er aan de basis een zo spontane reactie op volgt die in de kiem gesmoord dreigt te worden door een ontbrekend beleidsplan, dan zou men zich wel af kunnen vragen: is het wel ernst met samen-op-weg?

Wie meer wil weten of reageren kan terecht bij: Bert Wijbenga, Kosterijland 8 in Velp.